

Parlamentul
Republicii Moldova

DEY-01 nr. 372
13 septembrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la unele măsuri de sprijin al fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024 (nr.289 din 11.09.2024)

Direcția generală juridică a examinat în regim de urgență proiectul de lege sus-menționat, conform prevederilor Regulamentului Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului, care solicită examinarea acestuia de către Parlament în procedură de urgență.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art.66 din Constituție.

3. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.

4. Proiectul de lege prevede stabilirea unor măsuri de sprijin cu caracter temporar destinate fermierilor, în scopul gestionării efectelor fenomenului de secetă pedologică și atmosferică din anul 2024.

Proiectul de lege prevede că pentru a fi subiect al acestei legi, debitorul trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:

a) a obținut credite/împrumuturi, bunuri în leasing sau inputuri utilizate pentru activități agricole în baza unor contracte încheiate începând cu data de 1 septembrie 2023 și până la data de 1 septembrie 2024;

b) culturile agricole ale acestuia au fost afectate în proporție de cel puțin 60% de seceta pedologică și atmosferică din anul 2024, iar suprafața prelucrată afectată constituie nu mai puțin de 50%;

c) nu este intentată procedura de insolvență față de acesta.

Gradul de afectare a culturilor agricole se va proba prin Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de situațiile excepționale cu caracter natural, întocmit în conformitate cu anexa nr. 1 la Ordinul ministrului agriculturii și industriei

alimentare și ministrului afacerilor interne nr. 49/150 din 25 martie 2024 cu privire la aprobarea Îndrumarului metodic pentru evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole ca urmare a situațiilor excepționale cu caracter natural (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr.135-137, art.296). Suprafața prelucrată se va proba prin raportul 4-AGR, iar în cazul debitorului care posedă terenuri cu destinație agricolă cu o suprafață mai mică de 10 ha, prin certificatul emis de către primar.

5. *Cu referire la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament*, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare:

- conform prevederilor art.47 alin.(6) și alin.(7) din Regulamentul Parlamentului la proiectul de lege se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării proiectului de lege, fundamentarea economico-financiară necesară implementării normelor acestuia și lista actelor normative ce urmează a fi elaborate urmare adoptării actului respectiv. În acest sens, constatăm lipsa calculului economico-financiar;

- potrivit art.25 alin.(2), art.40 lit.b) și pct.2 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017, urmează a fi efectuată analiza impactului de reglementare care este obligatorie conform prevederilor art.4 și art.13 din Legea nr.235/2006 privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, iar art.34 alin.(4) din Legea nr.100/2017 prevede că proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător se remit spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, împreună cu analiza impactului de reglementare. Reținem că, lipsește și analiza impactului de reglementare;

- potrivit art.6 alin.(2) lit.a) din Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și art.34 din Legea concurenței nr.183/2012, autoritățile administrației publice transmit Consiliului Concurenței spre avizare proiectele de acte legislative și normative care au sau pot avea impact anticoncurențial. Lipsește informația privind solicitarea avizelor de la autoritățile respective;

- Nota de fundamentare conține informația privind consultarea celor mai importante categorii de creditori, însă, fără a se anexa opiniile acestora.

Observații de ordin tehnico-juridic și redacțional

1. Atenționăm asupra lipsei în textul proiectului de lege a temeiului juridic privind aplicarea măsurilor de sprijin al fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024, normele de reglementare instituite fiind în derogare de la cadrul normativ în vigoare din domeniu. Consemnăm că, lipsa unor reglementări clare și explicite în acest sens ar putea conduce la apariția unor tălmăciri diferite privind respectarea raportului de proporționalitate dintre restricțiile impuse prin lege creditorilor, și situația care le-a determinat, condiție impusă de art.54 din Constituție.

2. Expresiile: *inputuri agricole, inputuri utilizate pentru activități agricole*, utilizate în textul proiectului de lege urmează a fi definite sub forma unei noțiuni *la art.2*

în sensul prezentei legi, chiar dacă această noțiune este utilizată în alt act normativ, conform art.54 din Legea nr.100/2017. Observăm că, deși la art.2 alin.(2) lit.b) din Legea nr.71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural se utilizează noțiunile de *inputuri* și *outputuri agricole*, acestea nu sunt definite. Totodată, ținem să amintim că Nota de fundamentare în care se explică semnificația noțiunii respective nu este parte integrantă a actului normativ, iar conținutul acesteia nu are caracter normativ.

3. Cu referire la termenele specificate în textul proiectului de lege, atenționăm că obiectul legii sunt plățile datorate conform contractelor de credite/împrumuturi, leasing, inputuri utilizate în activități agricole încheiate în perioada de timp definită: 01.09.2023 - 01.09.2024. Totodată, aplicabilitatea normei de suspendare de drept a plăților menționate la art.4 din proiect se referă la anul 2024, în condițiile în care curgerea termenului de 6 luni pentru suspendarea datoriilor respective începe cu data intrării în vigoare a legii (data publicării). Atenționăm asupra necesității examinării suplimentare a normelor respective în scopul oferirii unei redacții mai clare, care să asigure respectarea principiului accesibilității, stabilit la art.3 din Legea nr.100/2017.

4. *La art.8*, urmează a se concretiza dacă norma de reglementare se referă la condițiile contractuale pentru termene ce excedează termenul de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi (prevăzut la art.4).

5. *La art.9*, textul normei de reglementare "se prelungește în aceleași condiții pentru un termen egal cu termenul prelungirii/renegocierii creditului, **dar doar** până la 31 decembrie 2025, cu condiția că creditul a fost contractat până la data intrării în vigoare a prezentei legi" necesită a fi concretizat și revăzut sub aspect redacțional, întru asigurarea respectării celor trei criterii de calitate a legii, stabilit prin H.C.C. nr.10/2017 – accesibilitate, previzibilitate și claritate. Considerăm că, norma în redacția propusă nu oferă o înțelegere corectă și permite tălmăciri diferite. În cazul dat, observăm o derogare de la prevederile art.3 lit.a) care instituie perioada de obținere a creditului/împrumutului 01.09.2023 - 01.09.2024 în raport cu prevederile art.4 și art.9 din proiect, în partea ce se referă la *contractele încheiate până la data intrării în vigoare a prezentei legi*.

6. *La art.10*, se prevede că *debitorului*, a cărui obligație de plată a fost suspendată în temeiul prezentei legi, îi este interzisă înstrăinarea activelor din patrimoniul său pentru perioada suspendării, *fără informarea creditorilor*.

Considerăm că, în redacția propusă norma juridică, la fel, nu corespunde criteriilor de calitate a legii. Din caracterul imperativ al normei rezultă doar că debitorul nu poate înstrăina active din patrimoniul său până la momentul înregistrării recepționării de către creditor a informației despre intenția de înstrăinare. Astfel, urmează a fi stabilit scopul și finalitățile din care să rezulte clar comportamentul acestor subiecți.

Pentru a îmbunătăți această reglementare, este esențial să se clarifice scopul și finalitățile interdicției. O astfel de clarificare ar putea include, de exemplu, stipularea expresă a tipurilor de active care sunt vizate de restricție, precum și condițiile în care un debitor poate obține consimțământul creditorilor pentru înstrăinarea bunurilor. De

asemenea, ar trebui să se precizeze termenul în care creditorii trebuie să răspundă la notificările primite, pentru a evita situații de blocaj care ar putea afecta atât debitorul, cât și creditorii.

7. Suplimentar, atenționăm asupra lipsei de reglementări privind asigurarea controlului asupra implementării normelor juridice prevăzute de lege, care ar stabili măsuri de responsabilizare pentru subiecții vizați. Astfel, pentru un spor de claritate normativă, subiecții de drept urmează să cunoască care sunt consecințele juridice în cazul nerespectării condițiilor stabilite de lege.

Fără a diminua importanța și necesitatea proiectului de lege, relevăm că proiectul de lege urmează a fi examinat prin prisma observațiilor invocate, oportunitatea adoptării acestuia ține de competența exclusivă a Parlamentului Republicii Moldova.

Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Ex. I. Gălușcă
Tel.:579